

Бакало Вікторія Вікторівна
*Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ,
факультет підготовки фахівців
для органів досудового розслідування,
здобувач ОР «магістр»*

**Науковий керівник –
Шинкаренко Інна Олександрівна,**
*Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ,
кафедра гуманітарний дисциплін
та психології поліцейської діяльності, доцент,
кандидат психологічних наук*

ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ОСОБИСТІСНИЙ РОЗВИТОК ПІДЛІТКІВ

В наші дні комп'ютер та інтернет так міцно увійшли до життя кожного з нас, що вже важко уявити, як 10-15 років тому ми обходилися без всесвітньої мережі. Вільний доступ в інтернет істотно полегшує життя більшості людей і допомагає заощадити час, завдяки комп'ютерам ми знаходимо будь-яку інформацію, спілкуємося, здійснюємо покупки, переводимо гроші і робимо мільйони інших невідкладних справ, не виходячи із дому і навіть не встаючи з стільця, одним натиском комп'ютерної миші. Ця проблема є особливо актуальною в підлітковому середовищі. У сучасному світі стає все більш очевидною нестача інформаційної культури.

Значний внесок у дослідження і вивчення специфіки та глобальної проблеми взаємодії дітей і підлітків з інформаційно-комунікаційних технологій зробили Л. Городенко, С. Водолазька, В. Горовий, А. Єфремов, О. Клименко, О. Онищенко, В. Попик, В. Сазанов, А. Федонюк та ін [3].

Однак на нашу думку, без належної уваги залишилося питання про психологічні фактори формування ігрової залежності на різних етапах онтогенезу, зокрема у підлітковому віці .

Самі школярі в силу своїх психофізичних особливостей піддані негативному впливу Інтернету, як основного каналу проникнення в інформаційну віртуальну реальність. Далі виникає необхідність виділити і проаналізувати специфічні риси феномену комп'ютерної залежності та впливу соціальних мереж як нового, що займає значне місце в світовому комунікативному просторі та формуванні внутрішньо-суб'єктної повсякденної реальності феномена.

Психологам все частіше доводиться стикатися з проблемою підвищеного інтересу до комп'ютерних ігор і навіть з так званою ігровою

комп'ютерною залежністю. Також нарівні з гральною залежністю набуває поширення такий вид інтернет залежності як кіберкомунікативна залежність.

Кіберкомунікативна залежність за класифікацією, запропонованою К. Янг, є однією з п'яти основних типів інтернет-залежності і передбачає залежність від спілкування в соціальних мережах, форумах, чатах, групових іграх і телеконференціях, і може в підсумку привести до заміни наявних в дійсному житті членів сім'ї і друзів – віртуальними.

Більшою мірою комп'ютерними аддиктами стають діти і підлітки, які мають нестабільні і конфліктні сімейні або шкільні стосунки, які не мають ніяких серйозних захоплень. Саме вони знаходять у віртуальному світі віддушину і вважають своє перебування в мережі або успіхи в комп'ютерній грі достатніми для самоствердження і для поліпшення психічного стану [4].

Соціальні мережі стали свого роду Інтернет-притулком, де кожен може знайти технічну і соціальну базу для створення свого віртуального «Я». При цьому кожен користувач отримав можливість не тільки спілкуватися і творити, але і ділитися результатами своєї творчості і багатомільйонною аудиторією. Творці таких мереж орієнтувалися в першу чергу, на задоволення людської у самовираженні [1].

За даними досліджень, основним мотивом особистості, схильної до адиктивної поведінки є активне прагнення до змін, які не задовольняють її психічний стан. При цьому у індивіда з адиктивною націленістю, активна поведінка у повсякденному житті є значно зниженою, наповненою вимогами і очікуваннями.

На сьогодні виділяють п'ять типів комп'ютерної залежності:

- нав'язливий серфінг, тобто подорож до мережі, пошук інформації по базах даних і різного роду пошукових сайтах;
- пристрасть до онлайн-ових біржових торгів та у свою чергу азартних ігор;
- віртуальні знайомства;
- кіберсекс (захоплення порносайтами);
- комп'ютерні ігри [2].

За даними останніх досліджень, надмірне використання комп'ютера або гаджета, та постійне перебування в Інтернет-просторі, без належної потреби, засвідчують про появу кризової форми, а саме інтернет-соціалізації як негативної залежності серед підлітків, що у свою чергу викликає компульсивну (нав'язлива) віртуальна поведінка, що вимагає занурення у світ внутрішніх переживань, та зменшення потреби в активному засвоєнні зовнішнього середовища. До цих кризових форм можуть призводити онлайн-ігри з елементами насилля, що в свою чергу сприяє зростанню агресивної поведінки молоді в реальному середовищі [2].

На сьогоднішній день в соціальних мережах та зокрема в Інтернеті все частішають випадки кібербулінгу, в доступному режимі знаходяться порнографічні матеріали різного характеру, що дає можливість підлітку цілеспря-

мовано зайти на порносайти та безперешкодно знайти інформацію, яка йому необхідна; беззастережна довіра, до цього випадку відноситься небезпека у спілкуванні з шахраями, які ховаються під різними «ніками» однолітків, і поширення небажаної інформації, і вивідування даних про особу або добробут для крадіжок, продажу та інших обмани, пропаганда насильства й наркотиків, нецензурні тексти, реклама тютюну й алкоголю.

Наслідки залежності від комп'ютерних ігор та соціальних мереж можуть досить погано позначитися на становленні і розвитку багатьох поколінь, на демографічній ситуації в країні. Такого роду залежність ототожнюється психологічними розладами, замкнутістю, небажанням, а можливо і страхом перед спілкуванням з реальними людьми поза мережею.

Бібліографічні посилання:

1. Вплив інтернет-залежності на особистість підлітків/ [Електронний ресурс] Режим доступу: http://www.tpsp-journal.kpu.zp.ua/archive/3_2018/41.pdf.
2. Три найголовніших небезпеки для підлітків в соцмережах [Електронний ресурс] Режим доступу: https://gazeta.ua/articles/family/_3-najgolovnishih-nebezpeki-dlya-pidlitkiv-v-socmerezah/692564.
3. Титова В.В., Катков О. Л., Чугунов Д.М / Інтернет-залежність: причини і механізми формування, діагностика, підходи лікування та профілактики. – Педіатр. 2014. №4 С. 132-139. [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/n/internet-zavisimost-prichiny-i-mehanizmy-formirovaniya-diagnostika-podhody-k-lecheniyu-i-profilaktike>;
4. Михайличенко А. О. / Інтернет-залежність – актуальна проблема сучасного суспільства // [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/3715/1/>